Ткаченко В.В.,
ст. викладач кафедри «Міжнародної економіки та підприємництва»
Національний університет державної податкової служби України

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ НА ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Постановка проблеми. Незважаючи на те, що податкова система України побудована з врахуванням досвіду розвинутих країн світу і, що по основних видах податків вона майже не відрізняється від розвинутих країн, слід зазначити, що копіювання податкових систем економічних потужних країн призвело до невідповідності податкової системи вітчизняним економічним умовам господарювання. Тому постає необхідність дослідження впливу певних податків на економічні результати діяльності вітчизняних підприємств, зокрема податку на додану вартість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В напрямі вдосконалення податкової системи України представляють інтерес роботи російських вчених В. Камаєва, В. Макарова, Д.Черника, А. Шаститка, Т. Юткіної, В. Пушкарьової. Проблемами реформування податкової системи України розглядаються у працях українських вчених-економістів: В. Буряковський, О. Василик, В. Геєць, А. Гриценко, С. Лондар, І. Луніна, І. Лютий, П. Мельник, Т. Меркулова, В. Андрущенко, А. Поддерьогін, А. Соколовська, С. Варналій, І. Чугунов та інші. Незважаючи на значну кількість наукових праць щодо вдосконалення податкової системи, слід відмітити про відсутність праць, які цілеспрямовано присвячені аналізу впливу ПДВ на економічні результати діяльності підприємств.

Постановка завдання. Основним завданням статті є дослідження впливу зміни ставки ПДВ на економічні результати діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз впливу ПДВ на економічні результати діяльності підприємства в даній роботі проводиться при умові, що ціни на продукцію підприємства залишаються незмінними. Оскільки зміна цін при підвищенні податків може призвести до штучного завищення ефективності роботи підприємства, тому аналіз впливу ПДВ на показники ефективності використання основних фондів проводиться виходячи з того, що наприклад, при зменшенні ставки ПДВ ціна на продукцію залишається не змінною, і таким чином у підприємства буде зростати прибуток. Тобто дохід (виручка) від реалізації продукції залишається не змінною величиною, а чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (без ПДВ) зміниться при зміні ставки ПДВ.

Формула розрахунку скоригованого чистого доходу (виручки) від реалізації продукції ($\acute{В}П$) при зміні ставки ПДВ має наступний вигляд:

$$\acute{В}П = ВП_{пдв} - \frac{ВП_{пдв} \times Ст_{пдв}^{'}}{100 + Ст_{пдв}^{'}} \quad (1)$$

$$\acute{В}П = ВП_{пдв} - \frac{ВП_{пдв} \times Ст_{пдв}^{'}}{100 + Ст_{пдв}^{'}} = 7776{,}70 - \frac{7776{,}70 \times 13}{100 + 13} = 6882{,}04 \text{ тис.грн.}$$

де: $ВП_{пдв}$ – дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт та послуг за звітний період (ряд. 010 балансу, форма №2), грн.

$Ст_{пдв}^{'}$ – змінена ставка податку на додану вартість, у даних розрахунках вона становитиме 13%.

Вплив ПДВ на показники ефективності використання основних засобів визначається за допомогою наступних формул:

$$Ф_в = \frac{\acute{В}П}{В_{ср}} = \frac{ВП_{пдв} - \frac{ВП_{пдв} \times Ст_{пдв}^{'}}{100 + Ст_{пдв}^{'}}}{В_{ср}} \quad (2)$$

$$Ф_м = \frac{В_{ср}}{\acute{В}П} = \frac{В_{ср}}{ВП_{пдв} - \frac{ВП_{пдв} \times Ст_{пдв}^{'}}{100 + Ст_{пдв}^{'}}} \quad (3)$$

де: $Ф_в$ – фондовіддача;

$Ф_м$ – фондомісткість;

$В_{ср}$ – середня вартість основних засобів.

$$Ф_в = \frac{ВГ_{пдв} - \frac{ВП_{пдв} \times Ст_{пдв}}{100+Ст_{пдв}}}{В_{ср}} = \frac{7776,70 - \frac{7776,70 \times 13}{100+13}}{9550,00} = 0,72 \text{ грн.}$$

$$Ф_м = \frac{В_{ср}}{ВП_{пдв} - \frac{ВП_{пдв} \times Ст_{пдв}}{100+Ст_{пдв}}} = \frac{9550,00}{7776,70 - \frac{7776,70 \times 13}{100+13}} = 1,39 \text{ грн.}$$

Таблиця 1

Динаміка показників ефективності використання основних засобів

Показники	Звітний період	Планový період	Відхилення (+,-)	
			абсолютне	%
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, послуг), тис. грн.	6480,60	6882,04	+401,44	+6,19
Собівартість продукції, тис. грн.	6268,50	6508,31	+239,81	+3,83
Валовий прибуток	212,10	373,72	+161,62	+76,20
Середня вартість, тис. грн.	9550,00	9550,00	0	0
Фондовіддача	0,68	0,72	+0,04	+5,88
Фондомісткість	1,47	1,39	-0,08	-5,44

З даних таблиці 1 видно що показники ефективності використання основних засобів покращились порівняно із звітним періодом. Фондовіддача збільшилась на 5,88% (з 0,68 до 0,72), а фондомісткість зменшилась на 5,44% (з 1,47 до 1,39). Це пов'язано із зменшенням ПДВ на 7% (ставка ПДВ – 13%) і відповідно збільшення виручки (без ПДВ) на 401,44 тис. грн. Зазначимо, що обсяг випуску продукції у натуральних показниках залишився на тому самому рівні, збільшення виручки відбулось за рахунок зниження ставки ПДВ і, як наслідок, збільшення прибутку підприємства.

В даній моделі впливу ПДВ на економічні результати діяльності підприємства слід відмітити зміни, які відбуваються в бухгалтерській звітності, зокрема у балансі.

Так, наприклад, при зменшенні ставки ПДВ при умові незмінних цін у підприємства з'являться вільні кошти у вигляді прибутку, якими воно може вільно розпоряджатись. Так як кожне підприємство в залежності від виду діяльності, розміру прибутку, розміру виручки, може їх витрачати по різному, що важко передбачити і відобразити у моделі, то в даному випадку ці вивільнені кошти (приріст прибутку) в результаті зниження ставки ПДВ відображаються у 230 рядку балансу, форма №1.

Також в даній моделі передбачено, що зменшення ставки ПДВ при незмінних цінах призведе до збільшення ціни без ПДВ і таким чином подорожчанням для підприємства товарів і послуг, які воно купує для забезпечення власної господарської діяльності. Таким чином збільшаться матеріальні затрати (ряд. 230 балансу, форма №2), що призведе до збільшення собівартості продукції. Тому необхідно скоригувати матеріальні затрати підприємства від зміни ставки ПДВ.

Скориговані матеріальні затрати від зміни ставки ПДВ визначаються за формулою:

$$М'з = \left(Мз + \frac{Мз \times Ст_{пдв}}{100}\right) - \frac{\left(Мз + \frac{Мз \times Ст_{пдв}}{100}\right) \times Ст'_{пдв}}{100+Ст'_{пдв}} \qquad (4)$$

$$М'з = \left(3871,27 + \frac{3871,27 \times 20}{100}\right) - \frac{\left(3871,27 + \frac{3871,27 \times 20}{100}\right) \times 13}{100+13} = 4111,08 \text{ тис. грн.}$$

де: $М'з$ – скориговані матеріальні затрати, при зміненій ставці ПДВ, грн.;

Мз – матеріальні затрати (ряд. 230 балансу, форма №2), грн.;

$Ст_{пдв}$ – діюча ставка ПДВ (20%);

$Ст'_{пдв}$ – змінена ставка ПДВ, в даному випадку – 13%.

Розрахунок по даній формулі свідчить, що якщо матеріальні затрати для підприємства при ставці ПДВ – 20% становили 3871,27 тис. грн., то при ставці ПДВ – 13% вони становитимуть 4111,08 тис. грн.

Слід також зазначити, що коригування всіх витрат підприємства від зменшення ставки ПДВ при купівлі товарів, робіт, послуг це доволі складна процедура і не кожне підприємство може надати потрібні дані для необхідних розрахунків. Однак, слід для більш повнішого відображення впливу на

результати діяльності підприємства провести коригування виробничих запасів (ряд 100 балансу, форма№1). Для більш повнішого відображення реального стану речей на підприємстві після зміни ставки ПДВ, пропонується розраховувати скориговані виробничі запаси ($З'_{вир}$) за формулою:

$$З'_{вир} = З_{вир} + \Delta Мз\% \qquad (5)$$

або

$$З'_{вир} = З_{вир} \times \left[1 + \frac{\left(Мз + \frac{Мз \times Ст_{пдв}}{100}\right) - \frac{\left(Мз + \frac{Мз \times Ст_{пдв}}{100}\right) \times Ст'_{пдв}}{100 + Ст_{пдв}} - Мз}{Мз}\right] \qquad (6)$$

$$З'_{вир} = 592{,}20 \times \left[1 + \frac{\left(3871{,}27 + \frac{3871{,}27 \times 20}{100}\right) - \frac{\left(3871{,}27 + \frac{3871{,}27 \times 20}{100}\right) \times 15}{100 + 15} - 3871{,}27}{3871{,}27}\right] = 628{,}85 \text{ тис. грн.}$$

де: $\Delta Мз\%$ – відсоток приросту матеріальних затрат під впливом зміни податків;

$З_{вир}$ – виробничі запаси на кінець року (ряд 100 балансу, форма №1), грн.

Дані розрахунків свідчать про те, що при збільшенні матеріальних затрат збільшується вартість виробничих запасів. Підвищення вартості запасів в даному випадку пропорційно відсотку приросту матеріальних затрат на виробництво продукції. Слід відмітити, що розрахунки приросту виробничих запасів мають приблизну точність. Але навіть такі розрахунки краще, ніж повна їх відсутність при визначенні впливу податків на економічні результати діяльності підприємств.

Вплив ПДВ на показники використання матеріальних ресурсів визначається за допомогою наступних формул:

$$К_{обз} = \frac{С'в_{пдв}}{З_{ср}} = \frac{\left[\left(Мз + \frac{Мз \times Ст_{пдв}}{100}\right) - \frac{\left(Мз + \frac{Мз \times Ст_{пдв}}{100}\right) \times Ст'_{пдв}}{100 + Ст_{пдв}}\right] + А + Зп + ВПФ}{\frac{Зк + Зп}{2}} \qquad (7)$$

$$К_{зз} = \frac{З_{ср}}{С'в_{пдв}} = \frac{\frac{З'к + Зп}{2}}{\left[\left(Мз + \frac{Мз \times Ст_{пдв}}{100}\right) - \frac{\left(Мз + \frac{Мз \times Ст_{пдв}}{100}\right) \times Ст'_{пдв}}{100 + Ст_{пдв}}\right] + А + Зп + ВПФ} \qquad (8)$$

де: $К_{обз}$ – коефіцієнт оборотності виробничих запасів;

$К_{зз}$ – коефіцієнт закріплення виробничих запасів;

$С'в_{пдв}$ – скоригована собівартість продукції під впливом зміни ставки ПДВ;

$З_{ср}$ – середня вартість запасів;

$З'к$ – скориговані виробничі запаси на кінець року;

$Зп$ – виробничі запаси на початок року (ряд.100 балансу, гр.3, форма №1).

Аналіз використання матеріальних ресурсів підприємства та причини їх зміни від зниження ставки ПДВ на 7% розглянемо на прикладі ЗАТ "ДОК" (табл. 2).

Дані таблиці 2 свідчать, що коефіцієнт оборотності виробничих запасів під впливом зменшення ставки ПДВ збільшився на 0,35. Відповідно і зменшилась тривалість обороту виробничих запасів на 1,23 дні. Коефіцієнт закріплення виробничих запасів залишився незмінним. Збільшення середньої вартості виробничих запасів зросла лише на 1,68 тис. грн., (з врахуванням росту цін на матеріальні затрати від зменшення ПДВ), тобто основною причиною росту оборотності є ріст собівартості продукції при незмінному її обсязі. Ріст собівартості продукції пов'язаний із збільшенням матеріальних затрат підприємства на закупівлю необхідних виробничих ресурсів.

Таблиця 2

Динаміка оборотності виробничих запасів ЗАТ "ДОК"

Показники	Звітний період	Плановий період	Відхилення (+,-)
Собівартість продукції (операційні витрати), тис. грн.	6268,50	6508,31	239,81
Середньорічний залишок виробничих запасів, тис. грн.	627,20	628,88	1,68
Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	9,99	10,35	0,35
Тривалість обороту виробничих запасів, днів	36,02	34,79	-1,23
Коефіцієнт закріплення виробничих запасів	0,10	0,10	0,00

Аналіз витрат підприємства при зменшенні ставки ПДВ наведений у таблиці 3.

Таблиця 3

Вплив податків на показники динаміки обсягу, складу і структури витрат звичайної діяльності

Показники	Звітний період		Плановий період		Відхилення (+,-)		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	% структ.
Собівартість продукції (операційні витрати) тис.грн.	5113,50	68,64	5353,31	69,62	+239,81	+4,69	+0,98
Адміністративні витрати, тис.грн.	465,90	6,25	465,90	6,06	0,00	0,00	-0,02
Витрати на збут, тис.грн.	40,30	0,54	40,30	0,52	0,00	0,00	-0,09
Інші операційні витрати, тис.грн.	219,10	2,94	219,10	2,85	0,00	0,00	-0,67
Витрати операційної діяльності, разом	**5838,80**	**78,38**	**6078,61**	**79,05**	**+239,81**	**+4,11**	**-19,62**
Фінансові витрати	-	-	-	-	-	-	-
Втрати від участі в капіталі	-	-	-	-	-	-	-
Інші витрати	1610,90	21,62	1610,90	20,95	0,00	0,00	-0,67
Витрати звичайної діяльності, разом	**5917,20**	**100,00**	**7689,51**	**100,00**	**+239,81**	**+3,22**	**0**

З таблиці 3 видно, що зменшення ставки ПДВ на 7% призвело до збільшення собівартості реалізованої продукції на 4,69% (239,81 тис. грн.). Таким чином у структурі витрат частка матеріальних затрат підприємства у собівартості продукції призвела до збільшення собівартості реалізованої продукції на 0,98% і становитиме 69,62% проти 68,64% у звітному році.

Необхідно визначити основні фінансові показники для розрахунку фінансових коефіцієнтів, що характеризують фінансовий стан підприємства. Дані для розрахунку фінансових коефіцієнтів, які можуть зазнати зміни під впливом зниження ставки ПДВ наведені у таблиці 4.

Таблиця 4

Стан основних фінансових показників ЗАТ «ДОК», (тис. грн.)

Показник	Звітний період	Плановий період	Відхилення (+,-)	
			тис. грн.	%
Власний капітал	6322,80	6448,67	+125,87	+1,99
Активи підприємства	8594,10	8594,10	0,00	0,00
Довгострокові зобов'язання	-	-	-	-
Поточні зобов'язання	2271,30	2145,43	-125,87	-5,54
Витрати майбутніх періодів	2,70	2,70	0,00	0,00
Доходи майбутніх періодів	-	-	-	-
Оборотні активи	3931,20	3931,20	0,00	0,00
Чистий дохід (виручка від реалізації)	6480,60	6480,60	0,00	0,00
Середні залишки виробничих запасів	627,20	627,20	0,00	0,00
Собівартість продукції	6268,50	6508,31	+239,81	+3,83

З даних таблиці 4 видно, що зменшення ставки ПДВ на 7% призвело до збільшення власного капіталу на 125,87 тис. грн. (+1,99%). За рахунок цього у підприємства зменшились поточні зобов'язання на 125,87 тис. грн. (-5,54%). Таким чином, зменшення ПДВ на 7% призводить до збільшення собівартості продукції на 3,83% або на 239,81 тис. грн. Збільшення собівартості продукції пов'язано із збільшенням матеріальних затрат розрахованих за формулою 4.

Методика розрахунку планових фінансових показників роботи підприємства, відображених у таблиці 4, приводиться нижче.

Зміна нерозподіленого прибутку (ряд. 350 балансу, форма №1) і звідси власний капітал (ряд. 380 балансу, форма №1) під впливом зміни ставки ПДВ буде змінюватись наступним чином:

$$\acute{В}к = Вк + \acute{\Delta П}ч \quad (9)$$

або

$$\acute{В}к = Вк + \left[ВП_{пдв} - \frac{ВП_{пдв} \times \acute{Ст}_{пдв}}{100+\acute{Ст}_{пдв}} - (\acute{М}з + А + Зп + ВПФ + Псв)\right] - \left[\left(ВД + \frac{ВД \times Ст_{пдв}}{100} - \frac{\left(ВД + \frac{ВД \times Ст_{пдв}}{100}\right) \times \acute{Ст}_{пдв}}{100+\acute{Ст}_{пдв}}\right) - \left(ВВ + \frac{ВВ \times Ст_{пдв}}{100} - \frac{\left(ВВ + \frac{ВВ \times Ст_{пдв}}{100}\right) \times \acute{Ст}_{пдв}}{100+\acute{Ст}_{пдв}}\right)\right] \times \frac{Ст_{Ппр}}{100} - \left[ЧД - (Мз + А + Зп + ВПФ + Псв) - (ВД - ВВ) \times \frac{Ст_{Ппр}}{100}\right] \quad (10)$$

де: $Вк$ – власний капітал, ряд. 380 балансу, форма №1;

$\acute{В}к$ – скоригований власний капітал, з врахуванням зміни податків у собівартості;

$\acute{\Delta П}_Ч$ – приріст чистого прибутку підприємства з врахуванням зміни податків;

ЧД – чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, ряд. 035 балансу, форма №2;

$Мз$ – матеріальні затрати, ряд. 230 балансу, форма №2;

$\acute{М}з$ – скориговані матеріальні затрати, при зміненій ставці ПДВ, грн.;

$А$ – амортизаційні відрахування, ряд. 260 балансу, форма №2;

$Зп$ – заробітна плата, ряд. 240 балансу, форма №2;

$ВПФ$ – відрахування в позабюджетні фонди, ряд. 250 балансу, форма №2;

$Псв$ – податки у собівартості продукції, можуть бути збільшені або зменшені.

ВД – валові доходи;

$Ст_{Ппр}$ – ставка податку на прибуток підприємств;

$ВВ$ – валові витрати.

Використовуючи формулу 10, повний розрахунок скоригованого власного капіталу під впливом зменшення ставки ПДВ на 7% буде мати наступний вигляд:

$$\acute{В}К = 6322800{,}00 + \left[7776700{,}00 - \frac{7776700{,}00 \times 13}{100+13} - (4111077{,}88 + 245200{,}00 + 1505500{,}00 + 595900{,}00 + 50635{,}00)\right] - \left[\left(10794620{,}00 + \frac{10794620{,}00 \times 20}{100} - \frac{\left(10794620{,}00 + \frac{10794620{,}00 \times 20}{100}\right) \times 13}{100+13}\right) - \left(8485869{,}00 + \frac{8485869{,}00 \times 20}{100} - \frac{\left(8485869{,}00 + \frac{8485869{,}00 \times 20}{100}\right) \times 13}{100+13}\right)\right] \times \frac{25}{100} - \left[6480600{,}00 - (3871265{,}00 + 245200{,}00 + 1505500{,}00 + 595900{,}00 + 50635{,}00) - (10794620{,}00 - 8485869{,}00) \times \frac{25}{100}\right] = 6448668 \text{ грн.}$$

За допомогою даних розрахунків по формулі 10 можна зробити висновок, що при зменшенні авки ПДВ власний капітал збільшиться на 125,87 тис. грн. і становитиме 6448,67 тис. грн. замість 22,80 тис. грн. у базовому періоді. Сума приросту (+125,67 тис. грн.) власного капіталу відбувається рахунок зниження ставки ПДВ на 7%, оскільки в даній моделі впливу ПДВ на економічні результати льності підприємства виконується умова, що ціна підприємства залишається незмінною і таким ном у підприємства зростає прибуток. В даному випадку 125,87 тис. грн. це є приріст чистого ибутку, тобто після сплати податку на прибуток.

За рахунок збільшення прибутку на підприємстві можуть зменшитись його поточні зобов'язання, і відображено у таблиці 4.

Для проведення аналізу впливу зміни ставки ПДВ на фінансовий стан підприємства необхідно кож зазначити, що якщо змінюється вартість виробничих запасів, як це було показано вище, то ким чином повинна зменшитись сума грошових коштів (ряд.230 балансу, форма №1) але, якщо на приємстві відсутні грошові кошти на момент складання балансу і ряд 230 балансу, форма №1 рівнює нулю, то тоді необхідно збільшити суму поточних зобов'язань (ряд 530 балансу, форма №1) відповідну суму збільшення виробничих запасів.

З даних таблиці 4 можна провести розрахунки щодо зміни фінансових коефіцієнтів, які рактеризують фінансову стійкість, платоспроможність, ліквідність та ділову активність підприємства впливом зміни ставки ПДВ.

Таблиця 5

Динаміка відносних показників фінансової стійкості при зміненій ставці ПДВ

Показники	Звітний період	Плановий період	Відхилення (+,-)
Коефіцієнт автономії	0,74	0,74	0,00
Коефіцієнт заборгованості	0,26	0,26	0,00
Коефіцієнт фінансової залежності	1,36	1,35	-0,01
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,74	0,74	0,00
Коефіцієнт співвідношення зобов'язань і власного капіталу	0,36	0,35	-0,01
Коефіцієнт фінансового левериджу	0	0	0,00
Коефіцієнт фінансової залежності капіталізованих джерел	0	0	0,00
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	1	1	0,00
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами	0,42	0,42	0,00
Коефіцієнт маневреності власних коштів	0,263	0,257	-0,01

В результаті зниження ставки ПДВ на 7% коефіцієнти фінансової стійкості майже не змінюються. змінними залишилися коефіцієнт автономії та коефіцієнт заборгованості, оскільки збільшення ибутку призвело до збільшення власного капіталу та збільшення грошових коштів підприємства. Як, випадку із збільшенням податків за рахунок собівартості, коефіцієнт фінансової незалежності італізованих джерел також залишився незмінним і становив – 1.

Збільшення фінансових коефіцієнтів пов'язано із збільшенням власного капіталу на 125,87 тис. (1,99%) та збільшення грошових коштів на цю ж суму.

Зміни зазнали коефіцієнт фінансової залежності (-0,01), на таку ж величину знизився коефіцієнт відношення зобов'язань і власного капіталу та коефіцієнт маневреності власних коштів. Значимо, що їх покращення не можна вважати суттєвим.

Таблиця 6

Відносні показники ліквідності та платоспроможності при зменшенні ставки ПДВ до 13%

№ п/п	Показники	Звітний період	Плановий період	Відхилення (+,-)	Методика розрахунку (номер ряд. в балансі та ряд. в табл. 5.3)
1	Найліквідніші активи (А1), тис.грн.	239,10	328,28	+89,18	220+230+240
2	Активи, що швидко реалізуються (А2), тис.грн.	1334,70	1334,70	0,00	150-210
3	Активи, що реалізуються повільно (А3), тис.грн.	2357,40	2357,40	0,00	100-140, 250
4	Активи, що важко реалізуються (А4), тис.грн.	4660,90	4660,90	0,00	010-070, 270
5	Термінові (негайні) пасиви (П1), тис.грн.	2271,30	2271,30	0,00	530-610
6	Короткострокові пасиви (П2), тис.грн.	0,00	0,00	0,00	500-520
7	Довгострокові пасиви (П3), тис.грн.	0,00	0,00	0,00	400-420; 440-470; 370, 630
8	Постійні пасиви (П4), тис.грн.	6322,80	6448,67	+125,87	300-370
9	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,11	0,14	+0,03	1/(5+6)
10	Коефіцієнт критичної ліквідності	0,69	0,73	+0,04	(1+2)/(5+6)
11	Коефіцієнт поточної ліквідності	1,73	1,77	+0,04	(1+2+3)/(5+6)

Як видно з таблиці 6, після зменшення ставки ПДВ до 13% збільшились найліквідніші активи підприємства на 89,18 тис. грн. Це відбулось за рахунок збільшення грошових коштів на 125,87 та паралельного їх зменшення на 36,68 тис. грн. Зменшення на 36,68 пов'язано із збільшенням вартості виробничих запасів, тобто подорожчанням їх для підприємства у зв'язку із зменшенням ставки ПДВ.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності збільшився на 0,03 пункти. Це означає, що в найкоротший термін підприємство може сплатити 13%, а не 11%, як у звітному періоді своїх поточних зобов'язань. Коефіцієнт критичної ліквідності збільшився вже на 0,04 пункти і становив 0,73 проти 0,69 у звітному періоді при нормативі 0,7 – 0,8. Коефіцієнт поточної ліквідності також збільшився на 0,04 пункти і становив 1,77 проти 173, у звітному періоді при нормативному значенні від 1 до 2.

Таблиця 7

Динаміка показників ділової активності ЗАТ «ДОК» при зменшенні ставки ПДВ до 13%

№ п/п	Показники	Звітний період	Плановий період	Відхилення (+,-)	Методика розрахунку
1.	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис.грн.	6480,60	6882,04	+401,44	
2.	Собівартість продукції, тис.грн.	6268,50	6508,31	+239,81	
3.	Середня вартість активів, тис.грн	7040,05	7102,98	+62,93	
4.	Середня вартість ОФ, тис.грн.	3418,30	3418,30	0,00	
5.	Середня вартість запасів, тис.грн.	2315,70	2334,04	+18,34	
6.	Середня вартість дебіторської заборгованості, тис.грн.	967,15	967,15	0,00	
7.	Середня вартість кредиторської заборгованості, тис.грн.	1626,60	1626,60	0,00	
8.	Середня вартість власного капіталу, тис.грн.	5413,45	5476,38	+62,93	
	Показники ділової активності підприємств				
9.	Коефіцієнт оборотності активів	0,92	0,97	+0,05	1/3
10.	Коефіцієнт оборотності ОФ	1,90	2,01	+0,12	1/4
11.	Коефіцієнт оборотності запасів	2,80	2,95	+0,15	1/5
12.	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	6,70	7,12	+0,42	1/6
13.	Середня тривалість обороту дебіторської заборгованості	53,73	50,59	-3,13	360/12
14.	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	3,98	4,23	+0,25	1/7
15.	Середня тривалість обороту кредиторської заборгованості	90,36	85,09	-5,27	360/14
16.	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,20	1,26	+0,06	1/8

У таблиці 8 наведено зміну динаміки, складу, та структури витрат при зміні ставки ПДВ на 7%. З даних таблиці можна зробити висновок, що загальна сума всіх витрат на підприємстві у звітному періоді зросла порівняно з попереднім на 109978,77 грн. і становила 9039677,77 грн. Зміни у структурі витрат підприємства відбулись за рахунок збільшення собівартості продукції на загальну суму 239812,88 грн., або на 4,69%. Податок на додану вартість зменшився на 165588,85 грн. і становив 307522,15 грн. Тобто зменшення ставки ПДВ на 7% призвело до зменшення податку на додану вартість на підприємстві на 35%.

Адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати, інші витрати у структурі витрат підприємства залишились незмінними.

Податок на прибуток підприємств збільшився на 35754,74 грн., (+6,19%) це пов'язано із збільшенням прибутку підприємства за рахунок зниження ставки ПДВ при умові, що ціни залишаються незмінними.

Таблиця 8

Динаміка, структура і склад витрат ЗАТ "ДОК" при зменшенні ставки ПДВ на 7%

Показники	Звітний період		Плановий період		Відхилення (+,-)		
	грн.	%	грн.	%	грн.	%	% структура
Податок на додану вартість	473111,00	5,30	307522,15	3,40	-165588,85	-35	-1,90
Собівартість реалізованої продукції в т.ч.:	5113500,00	57,26	5353312,88	59,22	+239812,88	+4,69	+1,96
- плата за землю	36890,00	0,41	36890,00	0,41	0,00	0	-0,01
- податок з власників транспортних засобів	8509,00	0,10	8509,00	0,09	0,00	0	0,00
- збір за спец. використання природних ресурсів	713,00	0,01	713,00	0,01	0,00	0	0,00
- збір за забруднення	1312,00	0,01	1312,00	0,01	0,00	0	0,00
- комунальний податок	3211,00	0,04	3211,00	0,04	0,00	0	0,00
Адміністративні витрати	683200,00	7,65	683200,00	7,56	0,00	0	-0,09
Витрати на збут	132000,00	1,48	132000,00	1,46	0,00	0	-0,02
Інші операційні витрати	339800,00	3,81	339800,00	3,76	0,00	0	-0,05
Інші витрати	1610900,00	18,04	1610900,00	17,82	0,00	0	-0,22
Податок на прибуток від звичайної діяльності	577188,00	6,46	612942,74	6,78	+35754,74	+6,19	+0,32
Всього витрат	**8929699,00**	**100,00**	**9039677,77**	**100,00**	**+109978,77**	**+1,23**	-

Вплив зміни валової рентабельності продукції за рахунок зміни ставки ПДВ визначається за допомогою факторної моделі, виведеної з формул 4 та 10, і яка має вигляд:

$$R_{Впр(пдв)} = \frac{ВП_{пдв} - \frac{ВП_{пдв} \times Ст_{пдв}}{100 + Ст_{пдв}} - (Мз + А + Зп + ВПФ + Пск)}{ВП_{пдв} - \frac{ВП_{пдв} \times Ст_{пдв}}{100 + Ст_{пдв}}} \times 100\% \qquad (11)$$

Аналіз валової рентабельності продукції та причини її зміни під впливом зміни зниження ставки ПДВ на 7% розглянемо на прикладі ЗАТ»ДОК» (табл. 9).

Зміна, в даному випадку збільшення рентабельності валової продукції на – 2,16% порівняно з звітним періодом за рахунок зміни ставки ПДВ.

$$R_{Впр(вде)} = \frac{7776700,00-\frac{7776700,00\times 12}{100+12}-(4111077,88+245200,00+1505500,00+595900,00+50635,00)}{7776700,00-\frac{7776700,00\times 12}{100+12}} \times$$

$$100\% = 5,43\%$$

Таблиця 9

Динаміка валової рентабельності продукції ЗАТ "ДОК" при зміні ставки ПДВ

Показники	Звітний період	Плановий період	Відхилення (+,-)
			абсолютне
Дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, послуг), тис.грн.	6480,60	6882,04	+401,44
Собівартість продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	6268,50	6508,31	+239,81
Валовий прибуток, тис.грн.	212,10	373,72	+161,62
Валова рентабельність продукції, %	3,27	5,43	+2,16

Аналіз рівня впливу зменшення ставки ПДВ на 7% свідчить, що збільшення валової рентабельності продукції у плановому році становитиме -2,16%. Це пов'язано із зменшенням ставки ПДВ до 13%. Валовий прибуток при цьому становитиме 373,72 тис. грн.., що на 161,62 тис. грн. більше ніж у попередньому році.

Висновки з даного дослідження. Апробація методики впливу податку на додану вартість на економічні результати діяльності підприємства показує, як змінюються показники використання основних засобів, показники оборотності виробничих запасів, витрати від звичайної діяльності в залежності від зміни ставки ПДВ (13%). Виявлено вплив податків на стан основних фінансових показників, зокрема показників фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності, ділової активності, показники рентабельності. Визначено зміни, які відбуваються у динаміці структури і складі витрат у собівартості продукції та в залежності від зміни величини податків у собівартості продукції.

Встановлено, що всі основні економічні показники при зменшенні ставки ПДВ мають тенденцію до покращення. Щодо питання про наповнення бюджету України при умові зниження ставки ПДВ вважаємо необхідним запропонувати зменшення ставки ПДВ з паралельними підняттям розмірів податків за рахунок собівартості продукції. Таким чином виникає можливість нівелювання втрат бюджету за рахунок інших податків, які в теперішній час практично не відіграють значної ролі в системі оподаткування України. Підняття податків за рахунок собівартості продукції дасть можливість не тільки наповнити державний бюджет, але і підвищити стимулюючу роль системи оподаткування України.

Література

1. Баканов М.И. Теория экономического анализа: Учебник / М.И. Баканов, А.Д. Шеремет. – 4-е изд., доп. и перераб. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 416 с.

2. Наказ, від 23.02.1998 № 22, «Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій», Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій // http://zakon.nau.ua

3. Бочкарева Татьяна Афанасьевна. Анализ финансового состояния / Хабаровская гос. академия экономики и права. Кафедра аудита и экономического анализа. — Хабаровск : РИЦ ХГАЭП, 2001. — 116 с.

4. Наказ, Положення від 26.01.2001 № 49/121 «Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації», затверджений наказом Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України // http://zakon.rada.gov.ua

5. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз: Підручник / Г.І. Кіндрацька, М.С. Білик, А.Г. Загородній; за ред. проф. А.Г. Загороднього. – 3-тє вид., переоб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 487 с.

6. Консолидированная финансовая отчетность: теория и практика / В.Н. Костюченко. — Х.: Фактор, 2009. — 512 с

7. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: міжнар. зб. наук. пр. / Ред.: Ф.Ф. Бутинець; Житомир. держ. технол. ун-т. — Житомир, 2009. — 408 с.

8. Фінанси та підприємництво: навч. посіб. / В.О. Сизоненко, С.А. Циганов; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. — Т. : Навч. кн. - Богдан, 2009. — 576 с.

4' 2010 [18]

Всеукраїнський науково-виробничий журнал

ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА

Засновник журналу:
Тернопільський інститут агропромислового виробництва НААН (ТІ АПВ НААН)

Головний редактор:
Стельмащук А.М.,
д.е.н., професор

Відповідальний секретар:
Саєнко М.Г. к.е.н., доцент, заступник директора з наукової роботи ТІ АПВ НААН

Редакційна колегія:

I. Економічні науки:
Баланюк І.Ф., д.е.н., проф.
Березівський П.С., д.е.н., проф.
Дудар Т.Г., д.е.н., проф., член-кор. УААН
Дусановський С.Л., д.е.н., проф.
Калінчик М.В., д.е.н., ст.н.с.
Лайко П.О. д.е.н., проф.
Малік М.Й., д.е.н., проф., академік УААН
Олексюк О.С., д.е.н., проф.
Пархомець М.К., д.е.н., проф.
Хомин П.Я., д.е.н., проф.

II. Сільськогосподарські науки:
Гевко Р.Б., д.т.н., проф.
Бащенко Г.В., д.с.-г.н, акад.УААН
Дроник Г.В., д.б.н., член-кор. УААН
Заришняк А.С., д.с.-г.н., проф.
Іващенко О.О., д.с.-г.н., проф.
Ермантраут Е.Р. д.с.-г.н., проф.
Кваша В.І., д.с.-г.н., проф.
Петриненко В.Ф., д.с.-г.н., проф.
Півторак Я.І., д.с.-г.н., проф.
Ратич І.Б., д.с.-г.н., проф.
Саблук В.Т., д.с.-г.н., проф.
Седіло Г.М., д.с.-г.н.
Щербатий З.Є., д.с.-г.н., проф.

Наукові редактори:
Білковська Г.Д., к.е.н., ст.н.с.
Палюх М.С., к.е.н., доцент
Пуцентейло П.Р., к.е.н., доцент
Сава А.П., к.е.н.
Савчук О.І., к. с.-г.н., ст.н.с.
Цуп В.І., к. с.-г.н., ст.н.с.
Шлійко А.В. к. с.-г.н., доцент
Яцук Т.С., к. с.-г.н., ст.н.с.

ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА

Всеукраїнський науково-виробничий журнал

4'2010 (18)

Зміст

I. Стратегія інноваційного розвитку аграрної економіки

Зінчук Т.О. АГРАРНИЙ ПРОТЕКЦІОНІЗМ: ІСТОРИЧНІ РИСИ, СТАН ТА МЕТОДИ РЕАЛІЗАЦІЇ В ІНТЕГРАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ ... 3

Кирич Н.Б., Юрик Н.Є. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ... 8

Курило Л.І. ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕХНОПАРКІВ В УКРАЇНІ ... 13

Заставнюк Л.І., Волошин Р.В. ТЕОРЕТИКО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН ... 17

Мовчан Т.В. ЕКОЛОГІЧНА ІННОВАЦІЙНІСТЬ – ЧИННИК ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІВДЕННО-ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ ... 20

Луциків І.В. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ... 23

II. Підприємництво і менеджмент

Бай С.І., Мошек Г.Є. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ... 27

Череп А.В., Лисенко О.А. ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ... 31

Бойчук А.А., Бойчук В.О. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ... 35

Жук О.І. ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ... 38

Тимошевський В.В., Бідило М.І., Мокерова Н.В. ЕКОНОМІКО – МАТЕМАТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ОПТИМАЛЬНОГО РОЗМІРУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ... 41

Потриваєва Н.В., Осіпян Г.С. СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ФОРМ І СИСТЕМ ОПЛАТИ ПРАЦІ В УКРАЇНІ ... 43

Масленнікова В.В., Усольцев Ф.Ю. РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ У ПІДВИЩЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ... 46

Пасерба М.І. ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПІДХОДІВ ДО УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ ... 50

Гринь В.П. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ... 54

III. Конкурентоздатність продукції і підприємств

Стельмащук А.М. ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ... 57

Пархомець М.К., Дудар Л.І. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ ... 60

Голомша Н.Є. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ: МОЖЛИВОСТІ ТА ФАКТОРИ ЗРОСТАННЯ ... 67

Попов А.С. ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ АГРАРНОГО РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ ... 71

Колесніков А. П., Петрик С. І. ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ ... 75

Лебединський О.І. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ВИРОБНИЦТВА ТА ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ПІДПРИЄМСТВ АПК ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ... 79

Губар І.О. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОЩУВАННЯ СОНЯШНИКУ В ПІДПРИЄМСТВАХ НОВООДЕСЬКОГО РАЙОНУ ... 85

IV. Економічна діагностика підприємства

Височин І.В. СУЧАСНЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ТОВАРООБОРОТУ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ ... 88

Бечко В.П. ДО ПИТАННЯ ЩОДО ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ ... 98

Якубів В.М. КЛАСИФІКАЦІЯ ЧИННИКІВ СІЛЬСЬКОГО ЗРОСТАННЯ ... 102

Гуцаланко Л.В. КОНЦЕПЦІЇ ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ В МІЖНАРОДНІЙ ОБЛІКОВІЙ ПРАКТИЦІ ... 105

Кравчук Л.С., Дзюба Т.А. ХАРАКТЕРИСТИКА ВПЛИВАЮЧИХ ФАКТОРІВ НА РІВЕНЬ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА СВІТОВОМУ РІВНІ ... 110

Гуменюк О.О. УДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ПОТРЕБ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ... 113

Шмигель О.Є. МІСЦЕ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В СИСТЕМІ ОБҐРУНТУВАННЯ І ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ... 116

Стельмащук Ю.А. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ... 119

Ткаченко В.В. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ НА ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ... 124

Літературний редактор:

Дубас Л.М.

Рекомендовано до друку Вченою радою Тернопільського інституту агропромислового виробництва УААН, протокол № 9 від 18.10. 2010 р.

Виходить раз на квартал

Реєстраційне посвідчення Серія КВ № 11715-586Р від 08.08.2006 р.

Затверджено: Постановою Президії ВАК України від 14 червня 2007р. №1-05/6 як наукове фахове видання України

Постановою Президії ВАК України від 10 березня 2010р. № 1-05/2 як наукове фахове видання України

Підписано до друку 25.10.2010 р.

Формат 70x108/16. Папір офсетний.
Друк офсетний.
Ум. друк арк. 30,4

Тираж 300 прим.

Віддруковано з готових діапозитивів в СМП «ТАЙП» вул. Чернівецька, 44 б, м. Тернопіль, 46000 тел. 38(0352) 52-75-00; 38(0352) 52-61-61

Добіжа Н.В. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ВИКОРИСТАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ	133
Штифанич Р.В. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	138
Орєхова А.І. ВЛАСНИЙ ОБОРОТНИЙ КАПІТАЛ: МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ, ДИНАМІКА ТА ТЕНДЕНЦІЇ СТРУКТУРНИХ ЗМІН	141
V. Управління інноваційно – інвестиційною діяльністю	
Юкало В., Мельничук О., Гащук О., Сельський В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОНСЕРВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ТА ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ	147
Мельник О.М., Юкіш В.В. ЛЮДСЬКІ РЕСУРСИ І СТАН ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ ВОЛИНІ	155
[illegible] Н.І., Максимів Ю.В. НЕОБХІДНІСТЬ ПОБУДОВИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ДЕРЕВООБРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	159
Чорна Н.Т. МОДЕРНІЗАЦІЯ І РЕКОНСТРУКЦІЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ТА СЕЛА	163
Капітанець Ю.О. ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ РИНКОВИХ ВІДНОСИН	169
Іляш О.І. СИСТЕМНІ НЕБЕЗПЕКИ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ СКЛАДНИКИ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ	172
Строченко Н.І. ВІДНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ – ОДНА З НАЙВАЖЛИВІШИХ УМОВ СТАБІЛІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА В РЕГІОНАЛЬНОМУ АПК	177
Кравчук Н.Я. АСИМЕТРИЧНІ ЕФЕКТИ НЕРІВНОМІРНОСТІ ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	183
Дідоренко Т.В ПІДВИЩЕННЯ ТРАНСФОРМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО МАШИНОБУДУВАННЯ НА ОСНОВІ ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТУВАННЯ	189
Германюк Н.В. ЗАЙНЯТІСТЬ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	191
VI. Маркетинг і ціноутворення	
Легеза Д.Г. МЕТОДИКА ОЦІНКИ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ПРИ ВПЛИВІ ВИРОБНИЧИХ ТА ЗБУТОВИХ ФАКТОРІВ	199
Ужва А.М. МОНІТОРИНГ ЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛІНГУ ПІДПРИЄМСТВА	203
Андрєєва Г.І. СТРАТЕГІЇ ХЕДЖУВАННЯ: ІНСТРУМЕНТИ ТА СПОСОБИ ЗАСТОСУВАННЯ	206
Пасічник Т.О. РИНОК ПРАЦІ І ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ВЗАЄМОВПЛИВУ	210
Гевак З.В. РОЗВИТОК РИНКУ СПИРТУ В УКРАЇНІ: МИНУЛЕ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	217
Бойкевич О.Р. НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА В СТРАТЕГІЧНІЙ ВЗАЄМОДІЇ ВЕРТИКАЛЬНОГО І ГОРИЗОНТАЛЬНОГО ТИПУ	220
Луферєнко Л.Ю. ВПЛИВ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ РЕКЛАМИ НА ПОВЕДІНКУ СПОЖИВАЧІВ МОЛОКОПРОДУКЦІЇ	223
Лялюк Г.В. МІСЦЕ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ЗЕРНА	226
VII. Фінансово-кредитна політика	
Никифорак І.І. ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ КОШТІВ БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МІСЬКОГО ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ	230
Бугель Ю.В. КОМЕРЦІЙНІ БАНКИ ЯК ІНСТИТУЦІЙНА ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЇ КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН В ЕКОНОМІЦІ РИНКОВОГО ТИПУ	234
Давиденко Н.М. КОРПОРАТИВНІ ОБЛІГАЦІЇ ЯК ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	238
Данилевська-Жугунісова О.Є. ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ КАТЕГОРІЙ	241
Бударіна Н.О., Мезенцева Ю.О. РЕГІОНАЛЬНІ ВАЛЮТНІ СИСТЕМИ: ПЕРЕВАГИ І ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ	243
Кобичева О.С. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТРАДИЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ З КРЕДИТУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ТА МЕХАНІЗМУ ПРОЕКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ	246
Веремчук Д.В. ГАРМОНІЗАЦІЯ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ ТА МЕТОДИКА ІІ ОЦІНКИ	254
Стемковська І.В. РІВЕНЬ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ВРОЖАЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР В РЕГІОНІ	261
Горяинова С.Б. ОПРЕДЕЛЕНИЕ СТАДИИ ФИНАНСОВОГО РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ В ПРОЦЕССЕ РАЗРАБОТКИ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ	267
VIII. Державне регулювання	
Тихенко Р.В. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗБАЛАНСОВАНОЇ (СТАЛОЇ) СИСТЕМИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В НОВОУТВОРЕНИХ ГОСПОДАРСТВАХ	270
Гавришків І.Р. ВІЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗОНИ: АРГУМЕНТИ «ЗА» І «ПРОТИ»	273
Шваденко М.З., Стариченко Є.М. ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАЛУЧЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ УГІДЬ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РАЦІОНАЛЬНИХ НОРМ СПОЖИВАННЯ ОСНОВНИХ ГРУП ПРОДУКТІВ	276
Цимбал В.О. З ДОСВІДУ КООПЕРАТИВНИХ ЗАКОНОДАВСТВ КРАЇН З РОЗВИНЕНОЮ РИНКОВОЮ ЕКОНОМІКОЮ	282
Чорна Р.М. СУТНІСТЬ І ОСОБЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	287
Силенко О.А. Монахова В.Ю. КОНЦЕПЦІЯ ВИЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	290
Герепиця Р.О. Герепиця Н.Є. УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНОЮ ЛОГІСТИКОЮ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	292
АНОТАЦІЇ	299
АННОТАЦИИ	310
ANNOTATION	322